

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

1. TÜRKÇE EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI

Türkçe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar,
Mevcut İyi Uygulamalar ve Geleceğe Yönelik Öneriler

Salon: Seminer 2 Salonu (Halkalı Yerleşkesi İç Bahçe)

Tarih: 9 Mayıs 2024

Saat: 10.00 - 17.00

1. TÜRKÇE EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI TÜRKÇE EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR, MEVCUT İYİ UYGULAMALAR VE GELECEĞE YÖNELİK ÖNERİLER

PROGRAM

10.00-10.30 | Karşılama ve Kayıt

AÇILIŞ KONUŞMALARI

10.30-11.00 | *Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR (Rektör)*
Prof. Dr. İbrahim GÜNEY (Eğitim Fakültesi Dekanı)
Doç. Dr. Necmettin ÖZMEN (Bölüm Başkanı)

BİRİNCİ OTURUM

Oturum Başkanı: *Prof. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ KAYA*

SUNUM

- 11.00-11.15 - **Prof. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ KAYA**
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Türkçe Eğitimi ABD Başkanı
- 11.15-11.30 - **Prof. Dr. Şükran DİLİDÜZGÜN**
İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi
- 11.30-11.45 - **Doç. Dr. Sedat KARAGÖL**
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD Başkanı
- 11.45-12.00 - **Doç. Dr. Muhammet Sanl ADIGÜZEL**
Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD Başkanı
- 12.00-12.15 - **Doç. Dr. Gökçen GÖÇEN ÖZDEMİR**
Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi

İKİNCİ OTURUM

Oturum Başkanı: *Prof. Dr. M. Eyyüp SALLABAŞ*

SUNUM

- 12.40-12.55 - **Dr. Öğr. Üyesi Suna ÖZCAN**
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi
- 12.55-13.10 - **Prof. Dr. M. Eyyüp SALLABAŞ**
Yıldız Teknik Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD Başkanı
- 13.10-13.25 - **Prof. Dr. Ali Fuat ARICI**
Yıldız Teknik Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi
- 13.25-13.40 - **Doç. Dr. Necmettin ÖZMEN**
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD Başkanı
- 13.40-13.55 - **Doç. Dr. Osman ÖZDEMİR**
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi

1. TÜRKÇE EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI
TÜRKÇE EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR,
MEVCUT İYİ UYGULAMALAR VE GELECEĞE YÖNELİK ÖNERİLER

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Oturum Başkanı: *Prof. Dr. Yakup YILMAZ*

SUNUM

- 15.00-15.15 - **Prof. Dr. Yakup YILMAZ**
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD Başkanı
- 15.15-15.30 - **Prof. Dr. Cahit EPÇAÇAN**
İstanbul Medeniyet Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi
- 15.30-15.45 - **Prof. Dr. Belkıs GÜRSOY**
İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Eğitimi ABD Başkanı
- 15.45-16.00 - **Doç. Dr. Murat LÜLECI**
İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi

KAPANIŞ OTURUMU

Oturum Başkanı: *Prof. Dr. Yakup YILMAZ*

SUNUM

- 16.10-16.25 - Genel Değerlendirme
Prof. Dr. Bayram BAŞ
Yıldız Teknik Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi
- 16.25-16.40 - Sonuç Raporunun Okunması
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAÇKESEN
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Türkçe Eğitimi Öğretim Üyesi

İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

**TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR, MEVCUT İYİ UYGULAMALAR VE
GELECEĞE YÖNELİK ÖNERİLER**

KONULU

1. TÜRKÇE EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI RAPORU

09.05.2024

KATILIMCI ÜNİVERSİTELER

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
İstanbul Aydın Üniversitesi
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Yıldız Teknik Üniversitesi

İstanbul – 2024

1. TÜRKÇE EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI RAPORU

09.05.2024 tarihinde, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ev sahipliğinde yapılan 1. Türkçe Eğitimi Çalıştayında: “Türkçe Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar, Mevcut İyi Uygulamalar ve Geleceğe Yönelik Öneriler” başlıkları konu edilmiş ve çalıştay kapanış oturumu ile birlikte dört oturumda gerçekleşmiştir. İlan edilen programda ismi görülen öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı Ankara’da katılması gereken bir toplantı, Prof. Dr. Cahit Epçaçan ise görev yaptığı üniversitede ani gelişen bir durum sebebiyle çalıştaya katılamamışlardır. Bu isimler dışında programda ismi duyurulan bütün öğretim üyeleri programa katılarak sunumlarını yapmışlardır. Bu sunumlardan hareketle oluşturulan çalıştay raporu aşağıdaki şekildedir:

1. SORUNLAR, ÇÖZÜM ÖNERİLERİ VE GELECEĞE YÖNELİK ÖNERİLER

1.1. Kurulacak Öğretmen Akademisine Dair

Türkçe eğitiminin bilimsel çalışmalar ve öğretmen yetiştirme olmak üzere iki bileşeni vardır. Sorunlar büyük oranda bu bileşenlere dayalıdır. Öğretmen yetiştirmenin eğitim ve öğretim boyutu, eğitim fakültelerindeki lisans eğitimiyle tamamlanır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kurulacağı duyurulan Öğretmen Akademisi ile öğretmen adaylarının lisans eğitimi sonrası ayrıca burada eğitim alacak olması, öğretmen yetiştirmede bir sorun olduğu algısını güçlendirmektedir. Eğitim fakültelerinin işlerini tam yapamadığı izleniminin uyanması eğitim fakülteleri için bir dezavantaj olmuştur. Bahsi geçen Öğretmen Akademisi, öğretim metotlarının öğretmen adaylarına öğretilmesi gibi hususlarda faydalı olabilir. Ancak Öğretmen Akademisinde alınacak eğitim süresi öğretmen eğitimi açısından aynı faydayı sağlamayabilir.

1.2. Akreditasyon ile İlgili Belirlemeler

Türkçe eğitiminde karşılaşılan sorunların çözümünde EPDAD (Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği) akreditasyonu almak önemlidir. Programların akredite edilmesi sürecinde sorunlar büyük ölçüde çözülmektedir. EPDAD’la birlikte akademik işleyiş, çalışmalar ve bunların kanıtlarının toplanması süreçleri düzene girmektedir. EPDAD’ın belirlemiş olduğu yedi standardın ilk dördü doğrudan programların kendisi ile ilgilidir ve bu standart alanlar dâhilinde yapılan düzenleme ve iyileştirmeler sorunların çözüme kavuşturulmasında doğrudan etkilidir.

1.3. Öğretim Programlarına ve Planlarına Yönelik Belirlemeler

YÖK tarafından 2018 yılından itibaren tüm üniversitelerin Türkçe öğretmenliği programlarında ortak olarak okutulması zorunlu tutulan 8 yarıyıllık ders planı uygulamasından vazgeçilmesi ve üniversitelerin kendi programlarını hazırlamada özgür bırakılması doğru bir karardır.

Programların kendi 8 yarıyıllık ders planlarının hazırlaması aşamasında programda görevli tüm öğretim elemanlarının iş birliği hâlinde çalışması ve akreditasyon kurumunun standart alanlarının dikkate alınması önemlidir.

Türkçe Öğretim Programlarının istenen yetkinlikte olabilmesi için, mutlaka, aceleye getirmeden üzerinde etraflıca düşünülerek uzun sürede yazılması gerekir.

2024 Türkçe Öğretim Programında yer alan *atölye çalışmaları* zamanla veli ve idareciler tarafından sınav endişesi sebebiyle aşındırılabilir. Temelde sınav kazanmak için kurgulanan bir sistemde ön görülen bu atölyelerin isteneni başarması mümkün görünmemektedir. Esaslı çözüm, sistemin bütünüyle değişimi ile mümkündür.

Hali hazırdaki lisans programlarında beceri dersleri (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) için ayrılan ders saatleri yetersizdir. Bu derslerin uygulama saatlerinin olması/artırılması gerekir.

Türkçe öğretmenliği lisans programlarındaki *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* dersinin mevcut müfredatta yalnızca 4. sınıfın 2. döneminde verilmesi doğru değildir. Bu ders 3. sınıftan itibaren verilmeli ve en az 4 haftalık staj dönemi olmalıdır.

Türkçe öğretmenliği lisans programında yer alan *Öğretmenlik Uygulaması* dersi en az üç dönem olmalıdır. Öğretmenlik Uygulaması dışındaki uygulama derslerine programda daha fazla yer açılmalıdır.

Öğretmenlik Uygulaması derslerinin yürütüldüğü MEB'e bağlı ortaokullarda uygulama öğretmenlerinin çoğunun ilgili dersin yürütülmesine yönelik bilgileri yetersizdir. Söz konusu derse, öğretmenlerce, görevin gereği olan özen gösterilmemektedir. Görevlendirilen öğretmenlerin mevzuata uyması, öğrencilerin iyi yetişmesine katkı sunması çok önemlidir.

Bazı üniversitelerin ortak seçmeli ders havuzunun çok geniş olması, öğrencilerin ilgisi ve becerisi olmadığı hâlde kolay geçeceğini düşündüğü dersleri seçmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle ortak ders havuzunun tüm fakültelere açılmaması, fakültelerin kendi seçmeli ders havuzunu kendisinin oluşturmaları gerekmektedir. Ortak dersler uzaktan eğitim yoluyla verilmemeli, tüm dersler yüz yüze olmalıdır.

Mersin Üniversitesi tarafından hazırlanan ve web tabanlı-ücretsiz olarak faydalanılabilecek Türkçe Ulusal Derlemi (TUD) çalışması, Türkçe eğitimcilerine üzerinde durulacak özgün metin seçme-metin hazırlama konusunda büyük fayda sağlayacaktır.

1.4. Öğrenci Yeterlilikleri/Yetersizliklerine Yönelik Belirlemeler

Öğretmenlik mesleği ciddiyet ve disiplin gerektirir. Türkçe Öğretmeni ünvanına sahip olacak öğrenciler mesleki disiplin hususunda yeterli hassasiyete sahip değillerdir. Öğretmen adayları

ileride mesleklerini icra ederken uymaları gereken temel disiplin kurallarına, üniversitedeki öğrenimleri sırasında, ilk sınıftan son sınıfa kadar, sıkı bir disipline alıştırmalıdır. Bir örnek uygulama olarak lisans öğrencilerin kendi eğitimleri sırasında katılması gereken derslere, öğretim üyesinden sonra girememesi gerekir. Bu, onları disipline edecektir.

Lisans öğrencilerinin öz yeterlilikleri düşüktür. Bu durum gözlemlerden hareketle şöyle açıklanabilir: Konuşma eğitimi dersinin hazırlıksız konuşma etkinlikleri sırasında öğrenciler konuşmaktan çekinmekte, etkinliği yapmak istememektedir. Önceki dönemlerde de benzer tecrübeler yaşanmıştır. Bu durumun sebeplerinden biri derslerde uygulamaların az olması ve öğrenci odaklı yaklaşımın yanlış uygulanmasıdır. Her ne kadar öğretim üyeleri gayret etse de öğrenci öz yeterlilikleri istenilen seviyeye çıkarılamamaktadır.

Türkçe öğretmenliği programı öğrencileri teknoloji içine doğmuş olmalarına rağmen teknolojiyi kullanmada sorun yaşamaktadırlar. Çeşitli sosyal ağları kullanma konusunda mahir olmalarına rağmen e-posta gönderimi, Microsoft Word, Microsoft Excel gibi temel düzey bilgisayar programlarını iyi derecede kullanamamaktadırlar. Öğrencilere verilecek ilave eğitimlerle bu sorun çözülmelidir.

Teknolojiyle birlikte eğitim-öğretim süreçlerinde yapay zekânın kullanımı da yaygınlaşmaktadır. Buna karşılık teknolojiyle iç içe olan öğrenciler yapay zekâ kullanımı konusunda yeteri kadar bilgi ve donanıma sahip değildir. Öğrencilere yapay zekâ uygulamalarının kullanımı ve yapay zekâ hakkında bilinçlenmeleri için eğitimler verilmelidir.

Öğrencilerin yazım, noktalama kuralları ve kâğıt kullanımı konusundaki yeterlilikleri zayıftır. Programlarda görevli tüm öğretim elemanları bu hususları, ölçme ve değerlendirmede dikkate alarak sınavlarda bir yüzdelik oran belirlemeleri ve bu oranı başarı durumu için kullanmalıdırlar. Bu, öğrencilerin gelişimi açısından önemlidir.

Öğrencilerin akademik, kültürel, kişisel gelişimlerini besleyecek nitelikte yazma beceri/faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik yazma atölyesi uygulamaları yapılmalıdır.

Öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyeleri yetersizdir. Bu durum, eğitim sisteminden kaynaklanmaktadır. Test tipi öğrenme yöntemine alışkın olan öğrenciler dijital okuryazarlık becerisi edinmemektedir.

Öğrenciler kendi yeterliklerine uygun bölümleri seçememektedir. Gerekirse, lisans öğreniminde tamamen farklı bir modele geçilmelidir. Bu modelde, yakın/benzer alanlardaki lisans öğrencileri 1. sınıfta ortak dersler almalı ve kendi ilgi ve yetenekleri belirlenip

değerlendirildikten sonra, 2. sınıftan itibaren gerekli yönlendirmelerle kendi bölümlerine başlamalıdır.

Öğrencilerin derslere yönelik yaklaşımlarında olumsuz bir değişim gözlenmektedir. Derslere olan ilgi ve yeterliliklerini bilgi ve beceri gelişimleriyle değil, hoşlanma ve zevk alma duygularıyla açıklamaya çalışmakta; derslere olan ilgilerini haz ve eğlence odaklı değerlendirmektedirler. Kişisel gelişimlerini değil, duygusal durumlarını esas aldıkları için istenilen yetkinliğe ulaşmaları mümkün olmamaktadır.

Öğrencilerin başarı ve yeterlilik düzeyi pandemi sürecine kadar artış gösterirken pandemiden itibaren düşüşe geçmiştir. Bu durum ÖSYM ve YÖK tarafından değerlendirilerek incelenmeli ve bazı yenilikler yapılmalıdır. Böylece, öğrenci yeterlilikleri ve başarıları yeniden yükseltilir.

Türkçe öğretmenliği programı, yalnızca lisans düzeyinde verilen derslerle sınırlı kalmamalıdır. 8 yarıyıllık ders planında yer alan derslere ek olarak öğrencileri, proje yazmaları ve projelerde görev almaları konusunda yönlendirmek ve desteklemek gerekir. Öğrencilerin TÜBİTAK'ın lisans öğrencileri için açtığı TÜBİTAK 2209 projeleri hakkında bilinçlendirilmesi ve proje yazma eğitimlerinin verilmesi gerekir.

1.5. Ders Kitaplarına Yönelik Belirlemeler

2006-2024 yılları arasında hazırlanmış olan ortaokul Türkçe ders kitaplarında bir yöntem sorunu bulunmaktadır. Her ders kitabı mutlaka bir yönetime göre yazılmalıdır. Bununla birlikte, uzun yıllar ders kitapları yöntemsiz bir şekilde hazırlanmıştır. Benzer şekilde 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı çerçevesinde hazırlanacak ders kitabı için de programda herhangi bir yöntem önerilmemiştir. 2006 yılından 2024'e kadar yapısalcılığın bir yöntem olarak algılanmasına karşılık yapısalcı yaklaşım bir yöntem değil, bir eğitim felsefesidir. Aynı şekilde, 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programında adı geçen eylem odaklı yaklaşım da bir yöntem değildir. 2015'ten 2024'e kadar, Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programlarında yapılandırmacı yaklaşımın uygulama boyutunda eksiklikler olmuştur. Öğretimin içerik ve biçim olmak üzere iki temel bileşeni vardır. Ancak ders kitaplarında bu iki bileşen iç içe geçmiş vaziyettedir. Bu bir sorundur. Kitaplarda tüm kazanımlar soru yönergesi olarak geçmekte, bilişsel süreç göz ardı edilmektedir. Bu eksiklikler ders kitaplarına da yansımıştır. Temel felsefesi öğrencinin bilgiyi keşfetmesi üzerine kurulu olan yapılandırmacı yaklaşım felsefe olarak doğru ve kabul edilebilirdir. Ancak bu yaklaşımın gerektiği özen ve değer hazırlanan kitaplara yansımamıştır.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlandığı iddia edilen ortaokul Türkçe ders kitapları ve uygulamalar incelendiğinde önemli sorunlar olduğu görülür. Soyut kavramların/çıktıların etkinlik sorusu hâline getirilmesi; öğrenciye, kazanımlarda sözü edilen dil kullanımları ve metin yapısını sorgulayacakları yeterli girdinin sağlanamaması; öğrencinin, dilin üretim sürecinde aktif olacağı, çözmesi gereken bir probleme/duruma maruz bırakılmaması; öğrencinin, etkinlik sonunda anlamlı bir çıktı elde edememesi; görev niteliği taşıyan etkinliklerin yeterli sayıda olmaması; öğrencilere beceri, strateji farkındalığı kazandırılmaması, programda benimsenen öğrenme modelinin uygulamada gerçekleştirilememesi sebeplerinden bazılarıdır.

Görev/eylem odaklı öğrenmede kullanılan eğitsel görevler anlam ve iletişim odaklı bir nitelik taşır. Bir etkinliğin görev niteliği taşıyabilmesi için ise nitelikli ve gerçek bir dil girdisi, bilişsel bir süreç ve sonuçta bir çıktı bulunması gerekir.

1.6. Türkçe ile İlgili Genel Belirlemeler

Geçmiş dönemlere kıyasla son yıllarda Türkiye sınırları dışında, özellikle Balkan coğrafyasındaki devletlerin Türkçe ders taleplerinde sayısal olarak bir azalma gözlenmektedir. Bu düşüş bir sorundur. Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı ve ilgili Bakanlıklar bu bölgelerde önemli faaliyetler yapmış olsalar da bu yeterli değildir. Bunu çözmek için siyasal ilişkilerin iyileştirilmesi ve daha fazla gayret gösterilmesi gerekir. Yunus Emre Enstitüsünde görev alan kişilerin liyakat sorunu bulunmaktadır. Bu kurumlarda görevlendirilecek kişilerin, Türkçe ve edebiyatla ilgili en az lisans düzeyinde eğitim almış, alanında uzman kişiler arasından seçilmesi gerekir. MEB'in yurtdışına görevlendirdiği öğretmenler, Yunus Emre Enstitüsü tarafından görevlendirilen kişiler ile sorun yaşamaktadır. Bu sorunların bertaraf edilmesi için kişi menfaatleri değil millî menfaatlerin göz önünde tutulması gerekir. Sorunların çözümü için merkezi Türkiye'de olmak kaydıyla Türkçenin yurt dışında öğretimini koordine edecek tek bir merkezin kurulması gerekir.

Türkçe öğretimi ile ilgili karşılaşılan bir diğer problem, tercüme sorunudur. Edebî ve akademik eserlerin tercümesinde birliğin sağlanması gerekir. Akademik ve edebî eserlerin tercümesi için belirlenecek standartlar ve sınırlar, tercümelerin kalitesini artırarak bir standart sağlayacaktır.

Türkçe, son derece zengin bir yazılı eser mirasına sahiptir. Ancak bu eserler dünyanın dört bir yanına dağılmış durumda ve onlara erişimde bazı zorluklarla karşılaşılmaktadır. Bu olumsuzluğun giderilmesi için Türkçe yazma eserlere sahip çıkılması, en az bir kopyasının Türkiye'ye getirilmesi, bu atılımlar için öğretim üyeleri ve bakanlıkların iş birliği içinde çalışmalar yürütmesi gerekir. Ayrıca yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim alan

öğrencilerin, çalışmalarını yurtdışındaki yazma eserler üzerine yapmalarının teşvik edilmesi gerekir.

Geçmişten bugüne ilim, diplomasi, akademi, kültür dili olarak Arapça, Farsça, Fransızca ve günümüzde İngilizcenin öne çıktığı görülmektedir. Bugünkü Türkçe sokak dili konumuna indirgenmek istenmektedir. Bu tehlikeye karşı uyanık olmak gerekir. Cumhuriyet'in ilk 10 yılı ile son 10 yılındaki Türkçe ders kitapları karşılaştırıldığında son 10 yılda hazırlanan kitapların estetik olarak gelişmiş olmakla beraber muhteva, sözcük dağarcığı gibi hususlarda zayıfladığı görülür. Özellikle bireylerin kelime dağarcığının yetersizliği bugün ve gelecekte karşılaşılan/karşılaşılabilecek ciddi sorunlardan biridir.

2008 yılında Ankara Üniversitesi öncülüğünde başlayan ve her yıl farklı üniversitede gerçekleştirilen Türkçe Eğitimi hususunda en kapsamlı bilimsel faaliyet olarak görülebilecek UTEOK'un (Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı) 2019 yılından beri yapılmaması, Türkçe adına bir kayıptır. Bu kurultayın ivedilikle kaldığı yerden devam ettirilmesi ve her yıl düzenli olarak toplanması Türkçe için faydalı olacaktır.

Türkçe eğitimi ve öğretiminin kalitesini daha da arttırmak için nitelikli, uluslararası indekslerde taranacak, bilimsel, hakemli dergi sayılarının artması gerekir.

Okul yöneticileri, Türkçe dersinin başarılı bir şekilde işlenmesinde büyük öneme sahiptir. Onların nitelikli ve etkili liderlikleri, dersin ve sınıfın atmosferini belirler. Türkçe dersi, dilin temellerini oluşturduğu için iletişim becerilerini geliştirir ve kültürel değerleri aktarır. Bu nedenle, okul yöneticilerinin Türkçe dersinin önemini kavraması ve bu alanda destekleyici bir ortam sağlaması, öğrencilerin dil becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olur.

Türkçenin eğitimi ve öğretimi hususunda Yunus Emre, Kutadgu Bilig, Divânü Lügât'it Türk gibi temel yazar ve eserlere başvurmak ve bunlara derslerde daha fazla yer vermek gerekir.

Türkiye'de doğmuş yaklaşık 700 bin göçmen çocuk bulunmaktadır. Türkiye'de doğan göçmen ailelerin çocukları için iyi yapılandırılmış Türkçe eğitimler verilmelidir.

Türkçe eğitimi alanında tüm üniversiteler iş birliği yapmalıdır. Türkiye'deki tüm Türkçe öğretmenliği programları, Türkçe eğitimi alanındaki gelişmeler, uygulamalar ve kararlara karşı olumlu veya olumsuz ortak bir duruş sergilemelidir.

Türkçe öğretmeni yetiştirmede eğitim fakültelerinin en önemli paydaşları, Millî Eğitim Bakanlığı ve okullarda görev yapan öğretmenlerdir. Bu sebeple, eğitim fakültelerinin, paydaşları ile daima sıkı bir ilişki içinde olması, iş birliğinin yalnızca 'Öğretmenlik

Uygulamasý' dersi kapsamında okullara stajyer öğrenci göndermekle sınırlı kalmaması gereklidir. Millî Eğitim Bakanlığı ve okullarla iş birliği olanakları artırılmalıdır.

2.TÜRKÇE EğİTİMİNDE MEVCUT İYİ UYGULAMALAR

2.1.Standardizasyonla ilgili

Eğitim Fakóltesi bünyesindeki Türkçe öğretmenliği programlarının EPDAD tarafından akredite olması iyi uygulamadır. Akredite edilen programlarda tüm işler yazılı hâle getirildiği için, vekâlet yahut bölüm başkanı değişikliği durumunda görevlendirilecek kişilere gerekli bilgi ve belgeler eksiksiz bir şekilde aktarılabilirdiği için sorun yaşanmamaktadır.

Tüm lisans programlarının TYYÇ (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi) ve Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine göre ders planlarını yapması, hangi derslerin açılması gerektiği ortaya koymaktadır. Böylece kişilere göre değil, sistemin gereğine göre dersler açılır. Bu da standartlaşma ve kaliteyi beraberinde getirir. Ayrıca buna göre açılan tüm ders süreçlerinin (yöntem, haftalık konular, kaynaklar, ölçme, değerlendirme gibi) doğru bir şekilde yürütölmesi;

Bölümlerin tüm faaliyetleri için kapılarını dışarıdan gelecek olanlara açması;

Bölümlerin tüm sınıf düzeylerinden öğrencilerin katılabileceği öğrenci sempozyumları düzenlemeleri;

Öğrencilerle gönüllü metin okuma ve inceleme grupları oluşturulup okuma etkinlikleri yapılması;

Her dönem dışarıdan konuşmacı katılımlı bölüm etkinlikleri yapılması;

Mezun olmuş ve göreve atanmış öğrencileri lisans öğrencileriyle bir araya getiren etkinlikler düzenlenmesi iyi uygulamalardır.

Uygulama derslerinde okul yöneticilerinin, uygulama öğretmenlerinin, lisans öğrencilerinin, dersin yürütölmesine dair görüşlerinin alınması;

Öğrencilerin uygulama derslerinde her hafta için haftalık staj raporu yazmaları ve bunları staj dosyalarına koyması;

İlçe Türkçe zümre öğretmenleriyle uygulama dersinin yürütölmesi veya Türkçe öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar, gördükleri uygulamalar, Türkçe öğretmenlerinden beklentiler gibi gündem maddeleri ile her yıl en az bir toplantı yapılması;

Öğrencilere dönem içinde verilecek görev ve ödevlerin bölüm akademik kurulunda görüşülerek ~~bunların~~ dengeli bir biçimde dağılması, böylece herhangi bir dönemde öğrenciye aşırı yüklenilmemesi, öğretim elemanlarının birbirlerinin verdiği görev ve ödevleri öğrenmesi iyi uygulamalardır.

2.2. Öğrencilerle ilgili

Bölüm kurul kararıyla öğrencilerde disiplin ve sorumluluk bilincinin geliştirilmesi için, öğrencilerin almış oldukları derslere, ilgili dersin öğretim elemanından sonra girmelerinin yasaklanması;

Öğrencilerin, İstanbul'daki diğer üniversitelerde görev yapmakta olan Türkçe öğretmenliği programı öğretim üyeleriyle bir araya getirilmesi ve onların bilgi ve tecrübelerinden istifade edebilmesi;

Öğrencilere her sınıf düzeyinde yapılandırılmış öğrenci memnuniyet anketlerinin uygulanması, öğrencilerin tüm eğitim-öğretim ve idarî süreçlere dair kanaatlerini öğrenmek için iyi bir uygulamadır.

Hızlı ve doğrudan iletişim sağlanması ve duyurulardan haberdar olmak için anabilim dalına, bölüme, fakülteye; tüm sınıf düzeyleri ile öğretim üyelerine ait iletişim gruplarının bulunması etkileşimi artırdığı için iyi uygulamalardır.

2.3. Derslerle ilgili

Topluma hizmet uygulamaları dersi kapsamında dersi veren öğretim üyesi ve öğrenci iş birliği ile etkili sosyal aktivitelerin düzenlenmesi;

Öğretim teknolojileri dersinin Türkçe öğretmenliği programında görev yapan alan öğretim üyeleri tarafından verilmesi; öğretim teknolojileri derslerinin Türkçe öğretiminde materyal tasarlama içeriğiyle birleştirilmesi;

Üniversitelere bağlı TÖMER'lerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi dersi kapsamında lisans öğrencilerinin uygulama dersleri için veya işlenen derslerin izlenmesi açısından öğrencilere açılması;

Öğrencilerle birlikte kampüs dışı müze ziyareti, (Yeni Türk Edebiyatı dersinde Tevfik Fikret konusunun Aşiyen Müzesinde işlenmesi veya Yazma Eğitimi dersinde yaratıcı yazma konusunun İstanbul Arkeoloji Müzesinde uygulamalı olarak yapılması gibi) tiyatro ve gezi etkinlikleri düzenlenmesi;

Öğretmenlik Uygulaması dersinin son dört haftasında danışman öğretim elemanının stajyer öğrencileri uygulama okuluna giderek izlemesi, izlemenin ardından mutlaka geri bildirim vermesi örnek uygulamalar olarak sıralanmıştır.